

НОСИ
САМО КОЛКОТО
МОЖЕШ

НОСИ САМО КОЛКОТО МОЖЕШ

*Моят път към вътрешна сила,
увереност и истинско самопознание*

ДЖАНИС ХОЛИ БУТ

Превод Христо Димитров

 NATIONAL GEOGRAPHIC

Създадено през 1888 година, Националното географско дружество е една от най-големите научни и образователни организации с идеална цел в света. Всеки месец дружеството достига до повече от 285 милиона души по света чрез официалния си форум списание „Нешънъл Джиографик“ и четирите си други списания, телевизионния канал „Нешънъл Джиографик“, телевизионните поредици, радиопрограми, филми, книги, видеофилми и DVD, карти и интерактивни средства за информация. Националното географско дружество е финансирало повече от 8000 научноизследователски проекта и поддържа образователна програма, чиято цел е да се бори с неосведомеността по въпросите на географията.

www.nationalgeographic.com

ЕГМОНТ

България

Всички права запазени. Нито книгата като цяло, нито части от нея могат да бъдат възпроизведени под каквато и да е форма.

Copyright © 2011 Janice Holly Booth

Copyright Bulgarian edition © 2014 Janice Holly Booth.

All rights reserved

Оригинално заглавие Only Pack What You Can Carry: My path to inner strength, confidence, and true self knowledge

Снимка на стр. 263: Cross Country International

Превод Христо Димитров

Редактор Стоян Меретев

Коректор Таня Симеонова

Издава „Егмонт България“

1142 София, ул. „Фритъф Хансен“ 9

www.egmontbulgaria.com

Отпечатано в „Лито Балкан“ АД, София, 2014

ISBN 978-954-27-1286-2

СЪДЪРЖАНИЕ

ГЛАВА 1

Багаж 9

ГЛАВА 2

Смелост 58

ГЛАВА 3

Усамотение 135

ГЛАВА 4

Самонаблюдение 187

ГЛАВА 5

Решимост 231

ГЛАВА 6

Носи само колкото можеш 277

Благодарности 301

Бележки 303

БАГАЖ

Ако искате да разберете какъв е потенциалът ви, ако искате да узнаете какво е наистина важно за вас..., то тогава трябва да отделите време да помислите за нещата, скрити дълбоко във вас, там, където винаги казвате истината.

ВСИЧКО, КОЕТО НЯКОГА СЪМ ИСКАЛА, Е кон. О, не ми предлагайте съпруг, деца или бяла ограда около градината. Докато другите момичета си рисуваха завъртулки по инициалите и си представяха как ще звучи името им, когато се омъжат и си сменят фамилията, аз рисувах коне с диви сърца, с развети гриви и блъващи огън ноздри. Баща ми окачи черна дъска в мазето и на нея рисувах историите си с коне – прекосяващи прериите стада, препускащи на свобода кобили и кончета, и еднорози. Когато бях на десет години, в къщата нямаше и един квадратен сантиметър, непокрит с рисунка на кон. Тогава родителите ми вдигнаха бялото знаме и ми купиха един. Казваше се Роки – със сплескани копита, с

гърбав римски нос, с малки свински очички и с уши като на муле. Беше в лошо състояние и с потресаващ пърхот. Докарахме го с работния бус на баща ми, натикан вътре като стар, изгърбушен диван, взет от битпазар. Баща ми се пазари до последно и платихме всичко на всичко един долар за бедното същество и чак започнах да се чудя (разбира се, много по-късно) дали това въобще е било кон, а не някакъв зловещо объркан оборски експеримент – кръстоска на кон с крава, кръстосана с магаре и най-накрая кръстосана с ему. Но за малките момиченца е лесно да се вживеят в приказките и за мен Роки беше един от благородните жребци, които чрез рисунките ми доверчиво канех в живота си, откакто бях хванала молив в ръка.

Бях съвсем мъничко човече – цялата в кокалести колене и лакти, кльощава, обикновена, с лунички, с дълга, черна коса и очила с котешки рамки. Родителите ми си брояха стотинките, а това означаваше, че доизносвах дрехите на сестра си, често пъти не само докато ми омалееха, а направо докато се сцелят по шевовете. „Окъсели панталони“ ми беше едва ли не второто име и ми беше много по-лесно да прекарвам цялото си време в езда, изследвайки моето малко ъгълче от света, отколкото да съм сред заядливи и лоши хора.

Израснах току край Ванкувър преди градът да се беше превърнал в метрополис. В онези времена там се простираха километри гори, потоци, възвишения и полета, сред които да яздиш. Татко можеше да си позволи да плати един долар за Роки, но не и още около сто за седло и дълго време яздех на голия конски гръб. До появата на Роки в живота ми бях срамежлива, тиха и

отстъпчива. Но той беше толкова скаран с подчинението и прикрит, че трябваше да се науча да бъда властна и да командвам. Трябваше да се превърна в присъствие, което няма как да игнорираш. Преди да започна да яздя Роки, никога не бях ругала. Преди да започна да го яздя, през ума ми не беше и минавала мисъл за насилие. Преди Роки бях изтривалка за всеки. Да науча коня кой е шефът, тоест аз, нищо, че бях голяма колкото огризка от моливче, изискваше цялата ми решимост и отдаденост. Конят ме хвърляше при всеки удобен случай. Откриваше всеки нисък клон в нашето малко ъгълче от Британска Колумбия и се впускаше към него в бесен карьер, като буквално ме оставяше да вися на него, докато той се отдалечаваше в галоп. Преструваше се, че куца, а когато скачах от гърба му да проверя дали в копитото няма набит камък, той побягваше с навирена опашка и пръцкаше, докато търчеше към дома и кофата със зърно.

О, как само го проклинах. О, колко го обичах. Но не го обичах заради това, което беше. Обичах го заради свободата и силата, които чувствах, докато препусках през ливадите, промъквах се покрай елени и фазани, прескачах ровове и се спусках по стръмни брегове, за да нагазя в хладните засенчени потоци. На гърба на коня можех да стигна до места и да видя неща, които пеш бяха недостижими. Можех да бродя километри и километри през пустошта. От гърба на коня целият свят изглеждаше различен.

Най-накрая Роки прие сериозно опитите ми да доминирам над него и времето ни заедно стана малко по-спокойно. Той се подчини на волята ми и на заплахата от

бича, но въпреки външното спокойствие, в мен все още тлееше въгленче решимост, копнеещо за полъх противопоставяне, за да раздуха пламъка. В час започнах да говоря без страх. Внезапно ми се стори абсолютно смехотворно, че на момичетата не им беше позволено да носят панталони в училище дори и през зимата, когато трябваше да газим през преспи в поли и гумени ботуши. Не ни даваха да носим и чорапогащници.

– Що за глупост? – попитах директора, г-н Тул.

Г-н Тул, с неговите големи, правоъгълни очила с черни рамки, приличащи на двойка телевизори, ми каза:

– Джанис, ако накараш повечето от момичетата в твоя клас да подпишат молба, ще разреши на теб и на тях да носят панталони.

Каза го и ми се усмихна. Помислих си: *Това е много лесно. Ти, г-н Тул, си глупак! Молбата ще е готова до края на седмицата.* Бях пети клас.

Същата нощ съставих молба с помощта на баща си. В нея пишеше: „Ние, долуподписаните, искаме да ни бъде дадено право да носим панталони в училище“. Смятах, че няма нищо по-лесно. Всички момичета искаха да носят панталони. Всички момичета се оплакваха, че трябва да носят рокли. Всичко, което трябваше да направя да променя това, беше да събера тайфата и да ги накарам да си напишат имената.

Предстоеше ми да получа първия си урок по реалност.

На страната на г-н Тул беше предимството на мъдростта и цинизма. Той гледаше със смаяна усмивка как всички момичета в класа ми отказаха едно след друго. Побеснях, обърках се, бях съкрушена, че никой не иска

да подкрепи онова, което смятах за групова кауза.

– Нима не искаш да носиш панталони в училище? – спорех аз с Джоан Уайт.

– Разбира се, че искам – отвърна тя, – но ще загазя, ако подпиша това нещо.

В онези времена от момичетата не се очакваше да отстояват мнението си или да се забъркват в каквото и да било „противопоставяне“, каквото очевидно беше моята петиция за панталоните. Някои от момичетата не ми говориха цял ден. Прибрах се у дома победена.

– Не се отказвай – рече ми татко. – Върни се и опитай друг подход.

Замислих се какво беше проработило с Роки. На следващия ден се обърнах към момичетата в класа ми:

– Подпишете това – казах им, като размахвах химикала заплашително като камшик, – или няма да искате дори *да си помислите* какво ще се случи.

Камшикът отново излезе победител и почуках на вратата на г-н Тул с повечето от имената на момичетата от класа ми на молбата.

– Ето – казах му, когато той ме въведе в кабинета. – Започваме да носим панталони от утре.

– Джанис – отвърна ми той, като хвърли молбата в кошчето без дори да я погледне, – можеш да дойдеш на училище по бански, можеш да дойдеш на училище гола, но никога, *никога* няма да дойдеш на училище с панталони.

– Ама, вие казахте...? – започнах аз, като сочех към кошчето.

– Повтарям – натърти той, като приближи голямото си дебело лице до моето. Направи пауза за по-голям

ефект, а аз гледах как отражението на лицето ми в очилата му става яростно червено. – *Никога* няма да дойдеш на училище с панталони.

Излязох от кабинета, залитайки, и се спрях в преддверието. Какво се беше случило? Бях спазила правилата, но всичко се беше оказало просто номер. Каква несправедливост! Нямахме как да се върна в клас само за да призная, че се бях провалила. Нима възрастните са толкова вероломни и измамни? Нима съм била толкова наивна? Бях направила всичко, което трябваше да направя, и затова щеше да е справедливо да спечеля този рунд. Бях унижена и запратена в срамно покорство само защото бях дете и бях безсилна.

На следващия ден, като внимавах да не разкрия плана си на майка ми, си облякох бански костюм под роклята и когато стигнах до училище, я съблякох. Директорът беше извикан в класа ни и като едва си поемаше дъх, ми нареди:

– Сложи си някакви дрехи, за Бога!

Майка ми беше привикана „спешно“ в канцеларията на г-н Тул, а след като той ѝ разказа за моето „неподчинение“, бях временно отстранена от училище. Аз му се противопоставих пред майка си в кабинета му.

– Но вие ми казахте, че мога да дойда на училище с бански или гола.

– Не съм казвал такова нещо! – изрева той.

– Г-н Тул – казах аз, – вие лъжете.

Мина известно време преди отново да видя класната си стая отвътре. След две години г-н Тул беше преместен, а момичетата най-после получиха разрешение да носят панталони.

В ГИМНАЗИЯТА формата на тялото ми се промени от тънко и кльощаво моливче в класически пясъчен часовник и носех полите толкова къси, колкото можеше да ми се размине, тъй като правилото гласеше, че полите трябва да са до коляното. Отговорях на учителите. Пропусках часове винаги когато можех. Оценките ми бяха отлични, просто не можех да понасям да съм сред двуличieto на света на възрастните. Колкото по-усилено се опитвах да се дистанцирам от него, толкова повече те се опитваха да ме дръпнат, да ме въвлекат обратно в него. Всяка година ставах все по-навъсена и броях дните до завършването и свободата. Родителите ми бяха на ръба на отчаянието. Исках просто всички да ме оставят на мира, толкова много ли беше? Единственото ми спасение беше времето, когато след училище яздох Роки в планините.

След това дойде позорният научен експеримент, в който отказах да направя дисекция на прасе, тъй като не исках да участвам в нещо, което намирах за прахосническо и ненужно убиване на животни.

– Ще изпълня три пъти повече от изискванията по друг проект – казах на учителя си. Мислех си, че това е равностойно предложение – училището ще уважи позицията ми и аз ще свърша допълнителна работа, но гледната точка на възрастните беше много по-различна. Прибрах се у дома само за да открия, че училищният съветник и родителите ми са се наговорили да ми дадат урок.

Роки го нямаше.

– Подарихме го – каза майка ми, доволна, че това наказание най-накрая ще предизвика реакция. – Сама

си си виновна. Ти не заслужаваш кон.

Това беше последният пирон в ковчега, който заличи последната надежда или шанс да се доверя или да уважавам възрастните или авторитета. Моят кон беше единственото нещо, което ме пазеше от кривването по лошия път. Ездата след училище беше ключовият фактор, който ме държеше настрана от наркотиците, от пиенето, от наистина лошите неща. След като вече не можех да яздя по пътеките, тръгнах по множество лоши пътища и винаги ще бъда благодарна на онази невестинка вселенска милост, че не свърших зад решетките. Или още по-зле.

До свободата не мина много време и щом церемониите по завършването приключиха, се заклек тържествено никога повече да не се върна в училище.

Бях свободна от училище и досадата около него, напуснах дома си и се хващах на каквато работа намеря, само и само да мога да си позволя да не живея в къщата на родителите си. Работих като административен асистент, като инкасатор, а след това като мениджър на възстановителен център. На работата ѝ нямаше нищо, но се отегчавах. Къде беше балансът между заплатата и ангажимента?

След това ми се представи възможност да работя в съдебната система. Две седмици по-късно седях в съдебната зала и записвах доказателствата по дело за убийство. Някои от случаите бяха наистина вълнуващи и всеки ден беше различен от предишния. Но също така виждах най-лошото у хората и това не беше добре за дори още по-циничната ми същност. Знаех, че тийнейджърите, минаващи през системата, вървяха по тънко въже над критично опасна бездна. Това, което казваха

на съдията, беше от значение. Ако можеха да убедят съдебната зала, че заслужават един последен шанс, обикновено го получаваха. Но ако бяха мрачни и груби, каквато бях преди това аз, бяха пращани в дом за малолетни нарушители. Ако за тях въобще имаше надежда за истинско бъдеще, тя отлиташе в същия момент, бързо и завинаги, като балон с хелий, изпуснат от детска ръка.

Самата аз едва бях се разминала с подобна участ. Голямото ми престъпление беше, че бях бунтар и не си мълчах и това ми беше прикачило етикета на „лошо дете“. След време започнах да го оправдавам. А и защо не? Никой не ми е предлагал ползата от съмнението, не са ме третирали като „невинна до доказване на противното“.

Горе-долу по това време започнах да уча креативно писане в нощни занятия в колежа до съдебната зала и открих известно избавление в събирането на късчета факти и създаване на мозайка от проза. Да си съдебен стенограф е страхотна работа за един амбициозен автор. Историите зад заглавията – убийства, отвличания и изнасилвания и досадните, но понякога вълнуващи подробности относно серийни кражби от магазини и обвинения в пиянство и нарушаване на обществения ред, бяха винаги различни. Започнах да разбирам, че в почти всяко едно криминално дело, нещото, което водеше до разгадаването на внимателно изплетените замисли на обвиняемия, беше, че някой издава тайна. Все едно не можеха да се сдържат. Колко ли е трудно, чудех се аз, просто да си държиш устата затворена? От съда бях научила един урок – пази тайните си. Това беше още един от начините, по /чрез/ който да се опазя в света. Ако

никога не казвам тайните си, никой нямаше да може да намери ключа към моята уязвимост и така, разсъждавах аз, никога нямаше да могат да ме наранят.

Така, съдът представляваше външното ми скеле, но зад кулисите правех това, което правят двадесет и няколко годишните – ходех по купони до 3-4 часа сутринта, а след това правех храбри опити да остана будна на работа. Случваше се да заспивам по средата на някое дело и да моля доказателствата да бъдат повторени. През уикендите приятелят ми и аз споделяхме страстта му към изследване на реките с рафт. Видях различни места в Британска Колумбия и северен Вашингтон, които вероятно малцина са виждали, тъй като единственият начин да се стигне до тях беше криволичето, труден и достъпен единствено с рафт или с каяк. Харесваше ми и тръпката от блъскането сред ревящата, бушуваща, луда вода, нейният хаос те завладява напълно, миговете сред бързеите разтягат времето и всяка минута ти се струва като десет.

След това дойде съдбовният ден, в който избрахме погрешната река. Приятелят ми беше амбициозен, той искаше да си изгради репутация, че минава първи през най-буйните води, а никой не беше минавал през горното течение на река Туламин в Британска Колумбия. Той проучи топографските карти и направихме предварителни огледи. Всичко сочеше, че е невъзможно да се премине през тази част от реката. Това не ни спря. Местните в околността се кълняха, че по маршрута ни има няколко водопада, но когато им предложихме пари да откарат нас, двамата, още двама колеги по гребло и екипировката ни до избраната точка за спускане в

набелязания каньон, се съгласиха.

Реката беше придошла и проблемите започнаха още от самото начало. Другите двама гребци стояха в предната част на рафта, но силата на водата скърши дървените им гребла на две преди да минем и километър и половина. Приятелят ми запази присъствие на духа, завърза рамката си за гребане и когато реката ни пое в течението си, през цялото време стоеше отзад и гребеше, за да забави или да обърне лодката, но без никаква полза. Реката беше твърде висока, каньонът беше твърде тесен, нямаше въртопи, нито пък места с по-тиха вода, където да отбием и да се прегрупираме. Бях отзад и изгребвах вода, сякаш се опитвах да потуша пожар. Двамата други гребци вече не можеха да помагат и просто гледаха и трепереха, докато се блъскахме във всеки завой.

Внезапно реката стана широка, плитка и бавна. Дори спокойна. Спряхме, за да си съберем мислите и да изгребем и последната капка вода от рафта. Огледахме каньона, като се чудехме дали можем да пренесем лодката, или дори да се изкатерим по стръмните скални стени, за да избегнем това, което ни очакваше напред. Беше невъзможно. От едната страна каньонът беше отвесен, а от другата – склонът беше стръмен и задръстен със скали и дървета. Приятелят ми разпреди задачите, ако реката отново стане бурна, и неохотно се отблъснахме от брега без да сме сигурни какво ни очакваше надолу по течението. Приятното полюшване по широката и гладка река продължи само минута или две. Чухме грохот вода, първо приглушен, но той се засилваше и ставаше все по-ясен, докато приближавахме

един завой.

– Какъв е този шум? – попитах, докато рафтът описваше завоя.

– Водопад! – изкрещя един от гребците отпред. Каньонът се стесни в миг, като две пляскащи ръце, водата се надигна и ни носеше към мястото, където изчезваше отвъд острия ръб, а във въздуха се стелеше мъгла от пръски.

Приятелят ми гребеше в задната част с всяка молекула кураж, която имаше, но все едно ни дърпаха с въже, при това бързо. Брегът беше на една ръка разстояние, но водата се беше вдигнала над големите камъни по него, които биха ни приютили от течението. Клоните на дърветата дращеха по повърхността на подивялата вода, вкопчих се в тях, за да забавя движението ни, но си причиних само дълбоки порязвания и изпочупих ноктите си. Погледнах напред и видях ръба на водопада. Носехме се стремително право към него. Още миг и щяхме да паднем.

Приятелят ми заклеши греблото между две скали и това забави рафта, колкото да успеем да скочим. Разделихме се без да кажем и дума, а всеки от нас си намери местенце, където за малко да поседи на спокойствие. Бяхме се спасили от сигурна смърт, но все още трябваше да намерим начин да се измъкнем от този див и негостоприемен каньон. Бях уверена, че ще умра в онзи момент и едва ми се размина. А се занимавах с рафтинг от цели три години.

Тогавя не го знаех, но това беше последният път, в който се пуснах по река. Това беше първата врата, която страхът затвори тихо в сърцето ми. Така и не разбрах

кога се случи.

В края на краищата приятелят ми започна бизнес с рафтинг в бързи води – по добре проучени, макар и предизвикателни маршрути. аз отказах да се занимавам с рафтинг, но помагах, като се изиявах като фотограф от мястото на действието и карах помощната кола – обикновено това беше голям, грозен и очукан бял работен бус с доста съмнителни спирачки, до мястото за излизане, като спирах поне пет-шест пъти по маршрута, за да снимам. Понякога, когато рафтът си проправяше път през някой тесен каньон, завързвах китката си с въже, а другия му край стягах около бронята на буса, за да мога да увисна от скалата и да направя добри кадри на рафтърите. Беше смехотворно опасно, но тогава бях готова на всичко за хубава снимка.

Една сутрин се събудих, почесвайки две малки пъпки от вътрешната страна на китката си, приличаха на ухапване от комар. За час ръката и китката ми се подува трикратно, а болката беше непоносима. Няколко часа по-късно същото се случи с лицето ми, а очите ми отекоха толкова зле, че не можех да виждам. После се надуха глезените ми и не можех да ходя. Обадох се на лекаря, който ме посъветва приятелски да пия антихистамини. След като преглътнах пет пъти по-голяма доза от препоръчаното, отокът спадна, но местата, които бяха подути, останаха сини и черни, а лицето ми изглеждаше все едно някой го беше налагал като боксова круша. Нещата ставаха по-лоши с всеки изминат ден. Вероятно същото отичане и спадане се е случвало и вътре в мен, тъй като не можех да ям, а при ръст от 169 см се стопих до 45 кг.

Приятелят ми се грижеше за мен – носеше ме от кухнята до спалнята или където трябваше да отида, даваше ми вода, стоеше до мен през нощта, когато не можех да спя, и ме оставяше да плача, да плача и да плача. Но не искаше да ни виждат заедно, тъй като се притесняваше, че хората ще си помислят, че ме пребива. Трина различни лекари не успяха да ми поставят диагноза, а нито един от тях не искаше да ми предпише нещо различно от противоалергично лекарство. През някои дни имах пъпки и силен сърбеж, но в други не можех да ходя. Ставите ми се подуваха толкова много, че имах чувството, че кожата ми ще се сцепи. Късно през нощта, когато ми избиваха сълзи от болка, пълнех ваната с много гореща вода и се потапах в нея, а паренето отвличаше вниманието ми от болката от отоците. Това беше първият и единствен път в живота ми, когато се замислих за самоубийство, само и само да се отърва от мъките. Бях на 24 години.

Една нощ се вмъкнах с олюляване в банята, за да подържа подутите си китки под студена вода. Погледнах в огледалото и видях как всичко става черно-бяло като в рентгенова снимка. И двете ми колена започнаха да тракат, чувах ги как се блъскат в шкафчето под мивката. Разперих ръце встрани, за да запазя равновесие, все едно бутах две стени, и почувствах как нещо сякаш дърпа душата ми. Знаех, че ако позволя на тази невидима ръка да си пробие път, щях да се срутя мъртва на пода. Тялото ми се обля в пот, все едно стоях под дъжда. Това продължи няколко секунди, но ми се стори като вечност, после зрението ми се върна, отново усетих сила в краката си и всичко беше наред. Много години по-късно

ми попадна нещо от Ърнест Хемингуей, който описваше как смъртта го дърпала отвътре, все едно вадела носна кърпичка от джоб. Ето, казвам ви, чувството е *точно* такава.

Накрая, след като отидох и на психиатър, за да съм сигурна, че не си измислям, лекарят ми с нежелание изписа стероиди, за да допълни прекомерната доза антихистамини. Към онзи момент симптомите ме държах в хватката си и стероидите едва оказаха влияние, но не позволиха влошаване. А после, след три месеца агонираща болка, страданията ми изчезнаха толкова мистериозно, колкото се бяха и появили. Все още нямах диагноза, но вече не вярвах на тялото си. Нито пък на лекарите.

Докато бях зле, трябваше да си взема болничен. Стоях вкъщи и четях ненаситно. Бях толкова слаба, постоянно не ми беше добре и за езда не можеше да става и дума, но се вирах жадуващо в брошурите за екзотични пътувания на кон. Италия, Франция, Ирландия и Шотландия ми изглеждаха прекрасни, но едно видение не преставаше да ме съблазнява: снимка на руса, загоряла от слънцето жена, галопираща на бял кон край прибой на Коста Рика. Още първия път, когато я видях, казах на глас: „Искам да съм нея“. Дори и тогава това беше странна реплика – „Искам да отида там“ или „Искам да направя това“ биха били по на място. Връщах се към тази снимка по няколко пъти на година, просто да я погледна и отново, и отново да повтарям необичайната фраза наум: *Искам да съм нея*.

Когато не мечтаех да яздя коне в Централна Америка и когато успявах да изчистя съзнанието си достатъчно,

за да се съсредоточа, работех върху писането си. Един бивш професор от курсовете ми по творческо писане след работа в колежа предложи да кандидатствам за стипендия в училището по изкуства „Банф“. Той смяташе, че ще е добре да прекарам там шест седмици, в които да работя само върху писането. Съставих си портфолио и кандидатствах. За моя изненада и удоволствие бях приета, при това с пълна стипендия. Вече бях здрава, помолих за удължаване на отпуска по болест, за да мога да отида в „Банф“. Любимият ми Chevy Nova от 1969 г. с три скорости и лост на кормилната колона беше с напълно изгнил от ръжда под, а всичките недобре закрепени части бяха захваната със скок. Колата пъшкаше под товара на куфарите, кутиите, хартията и пишещата машина, но ме откара от Ванкувър през стръмния и живописен каньон на р. Фрейзър през границата с Южна Албърта и величествените канадски Скалисти планини.

Шестте седмици на това прекрасно място, комбинирани с факта, че единственото ми задължение беше да пиша и да давам текстовете за корекции на други писатели, бяха безценен подарък. Обстановката беше пълна противоположност на съдебната зала с нейните изчистени стени, трибуната на свидетелите и скамейката на подсъдимия. В „Банф“ пейзажът се ширеше към назъбените планински върхове и тъмносините вериги на покритите със сняг възвишения. Хората бяха талантиливи и прекрасни, чрез изкуството си те придаваха стойност на човешкото общество, а не го обезценяваха.

„Банф“ отдавна е известен като международен център за изкуство и култура и срещнах артисти от много

страни и във всяка област – танци, музика, архитектура, изобразително и електронно изкуство. Най-накрая бях открила точната си среда, в която можех да бъда себе си и да казвам каквото мисля, без някой да отхвърля мнението ми. Този опит ми помогна да реша какво не исках в живота си. Не исках повече да бъда заобиколена от драма, смърт и жалки хора. Ако останех на работа в съда, част от мен щеше да се загуби в апатия, тъй като това щеше да е единствената ми защита срещу насилието и грозотата, които виждах всеки ден.

Докато бях в „Банф“, получих шанс да управлявам музикален фестивал в Бъфало, Ню Йорк, и знаех, че трябваше да се възползвам. Върнах се у дома, напуснах работа, продадох или подарих всичко, обявих на приятелите и на семейството си, че напускам, и за нула време вече бях на самолета към изток. Едва тогава едно тихо гласче ме запита: *Сигурна ли си, че знаеш какво правиш?*. Това беше първият път, в който действително се чудех дали не допускам огромна грешка. *Винаги мога да се върна* – успокоявах се сама.

Бъфало не беше като Ванкувър, от брега се виждаше истинска катастрофа от ръждаващи силози за зърно и изоставени стоманолеярни, но беше лято и беше топло, както никога не го бях усещала у дома. Докато слънцето грееше, можех да бъда навън и носталгията или съмненията в решението ми бяха погребани.

Музикалният фестивал дойде и отмина, после настъпи есента, а ослепителният калейдоскоп на падащите листа беше различен от всичко, което бях виждала на Западния бряг. Не след дълго се сгодих за местен композитор и се хвърлих в живот, заобиколен от учени

и звезди. Срещнах хора като Йо-Йо Ма и Филип Глас и ходех по партитата на известни певци, музиканти, хореографи, танцьори и т.н. Но мен ме вълнуваше не славата им, а как виждаха света през лещата на много по-богатия си опит и как изразяваха гледната си точка чрез изкуството си. Това беше свят, много по-различен от съдебната зала и рафтинга в бързи води и чувствах как сетивата ми се променят в нещо различно.

Гледах през прозореца на апартамента как падат първите снежинки, как нежно се въртят в тъмнината. *Колко красиво* – помислих си, докато навличах най-доброто си и вярно канадско зимно яке. Излязох навън и мигновено се обърнах и влязох вътре. Зимата ме преряза като нож. Щеше да ми е по-топло, ако бях потопила лицето си в кофа с лед. А студовете тъкмо бяха започнали.

Зимата в Бъфало беше по-брутална от всичко, което познавах, затова прекарвах много време въщи, сама, и си мислех за новия си живот в САЩ. Колегите и приятелите на годеника ми ме приеха по възможно най-добрия начин и ме подкрепяха, но аз имах нужда от мои собствени приятели и от моя сфера на влияние. Реших, че конната езда отново трябва да стане част от живота ми, липсата ѝ беше оставила зееща дупка. Годеникът ми се съгласи, така че сключих договор като треньор – да яздя конете на други хора и да ми плащат за това.

Ето така срещнах най-великия кон в живота си – голям, величествен, добре гледан кафяв бивш състезателен кон, породист жребец на име Лавърс Рийзън. Беше окуцал с предния десен крак, след като го бяха обучавали да прескача препятствия, а собствениците търсеха ездач, който да не се плаши от жребеца, за да

може постепенно да го върне в състезанията. Докато се занимавах с този едър, но плашлив кон, бях трогната от това колко е внимателен, почтителен, любопитен и мил, въпреки огромните си размери и сила. С този кон нямаше нужда да прибягвам до камшика, той се подчиняваше с удоволствие.

Но в миналото си той е бил ужасно малтретиран, което го беше направило непредвидим, а оттам и опасен. Ако направех твърде рязко движение с ръка край главата му, той се дърпаше, като едва не повличаше целия обор със себе си, ако беше вързан. Все едно всеки момент *очакваше* да бъде ударен. Въпреки тази обезкуражаваща привичка, родословието му беше безупречно, беше от потеклото на Сياتъл Слю (победител в „Тройната корона“¹), така че се чувствах щастлива, че мога просто да го яздя. Тайно се чудех какво ли ще бъде да го притежавам, да го възстановя психически и физически до степен да се състезава в обездка (каквато изпълняват липицанерите²) и да възхити света, или поне малко ъгълче от него.

Започнах да посещавам конни изложения като наблюдател, а тъй като това понякога могат да бъдат изключително скучни събития, се забавлявах да снимам участниците. Много бързо станах търсен фотограф на коне, а графикът ми за фотосесии през уикендите беше плътно запълнен от април до октомври. Обичах тази работа. Беше доходна и креативна, а и правех хората щастливи.

Станах и директор на четения и уъркшопове в един литературен център и започнах да изграждам собствена мрежа от влиятелни и известни хора. Работата ми беше

да наема от десет до дванадесет автори всяка година, да ги доведе в Бъфало за публични четения и да организирам открити писателски уъркшопове. Трябваше и да забавлявам авторите, докато са в града. Всеки един от тях беше различен, с някои се работеше трудно като с рок звезди. Спомням си как веднъж бях на летището да посрещна един от писателите, много известно име.

– Вие със сигурност сте най-красивият шофьор на лимузина, който някога ме е возил – каза той.

Приятни думи, но когато стигнахме до колата ми – очукана бяла Toyota Corolla с две врати, той се закова на място.

– Няма да вляза в това нещо.

Явно беше свикнал да го возят *шофьори* с лимузини или поне с големи седани, или с конни карети, а не с моето бонбонче на колела. От този момент започнах да уча изящното изкуство на преговорите. Не само го накарах да влезе в колата, а и си спечелих още един приятел.

Между фотографията през уикендите, обучаването на коне, работата ми и писането – имах щастието текстовете ми да бъдат публикувани доста редовно в регионални периодични издания и литературни списания, не ми оставаше много време за съпруга ми. Бяхме се оженили, но на всяко събитие той гонеше собствената си кариера и ставаше доста известен. Но се и променяше. Онова, което ме беше привлякло в него, освен интелектът и талантът му, бяха добротата му и проникателността. Той беше добър слушател. Но със славата се появи и нова гледна точка към света, а аз не я споделях. Постепенно ми стана по-лесно да съм далеч от него, отколкото с него, така че пръвех онова, което винаги

съм правила, когато исках да се дистанцирам от хората – яздох коне и заравях нос в книгите или в собственото си писане.

След седем години брак съпругът ми получи право на престой в Беладжо Център, бившата Вила Сербелони в Северна Италия, която фондацията „Рокфелер“ беше превърнала в творчески комплекс за хора на изкуството. Напуснах работата си в литературния център, за да отпътувам с него и да живея много месеци в Италия. Когато мениджърите на Вила Сербелони разбраха, че съм писател, ми дадоха мое собствено малко студио с изглед към Лаго ди Леко. Беше мъничка стая с много прозорци, която се издаваше над езерото. В някои от следобедите сред пълната тишина и покой дочувах красиви църковни песнопения като молитва. Идваше през пода, сякаш самите дъски по него ми пееха. По-късно открих, че малкото студио е построено над храм на Дева Мария. Молитвите се чуваха от местните хора, които в определено време можеха да влизат в комплекса, за да изразят почитта си към Девата.

Времето, прекарано в Италия, където живеях в истински палат, всичките ми нужди се обслужваха, бях заобиколена от култура, история и красота и нямаше никакви задължения, освен да пиша всеки ден в продължение на месеци, беше най-щастливото време в живота ми. Бях само на 31 години, но оцених това време като дар и никога не пропилях или не приех за даденост нито един ден или миг. Сутрин вървах от вилата до моето малко студио през градините със статуи, миришех жълтия жасмин, когато разцъфтеше, и си мислех колко е удивително, че едно момиче от бедно семейство в Бърнаби,

Британска Колумбия, се е озовало тук, на това неописуемо място.

Когато настъпи времето да си тръгваме, се разплаках и казах на съдържателите, че бих се отказала от всичко, което имам, само и само да остана. Бих чистила тоалетни, бих се трепала по полето, бих носила вода от езерото... но те бяха чували подобни неща стотици пъти. Просто ме потупаха по гърба и ми показаха вратата.

Повторното навлизане в американския живот беше, най-меко казано, трудно. Прекарах цял месец в тъгуване по Италия. Опитвах се да говоря на хората на италиански, а в отговор получавах равнодушни погледи. Най-добрите ми опити да пресъздам удивителните ястия, които ядохме във вилата, бяха искрени, но разочаровачни. Накрая магията на Италия се разпръсна като сивите облаци над Бъфало с идването на пролетта.

Един от хубавите моменти беше, че собствениците на Лавър Рийзън предложиха да ми продадат жребца за „скромна“ петцифрена сума. Конят със сигурност я заслужаваше, но нямах толкова пари, а и се притеснявах от старата фрактура на животното. Успяхме да се договорим за четирицифрена сума, с която можех да се справя, и да я платя сама, но ветеринарният преглед преди покупката показва счупване в пострадалия крак и оттеглих офертата си. Щом се разчу, че конят няма да може повече да се състезава, повечето потенциални купувачи го задраскаха от списъците си. Но аз обичах този кон и вярвах в потенциала му. Четири седмици по-късно, след напрегнати преговори, това животно, което човек среща веднъж в живота си, стана мое срещу минимална сума.